

H/3

IISALMEN LUONTOUUTISET

1 / 1984

**Julkaisija: Iisalmen
Luonnon Ystävien
Yhdistys ry**

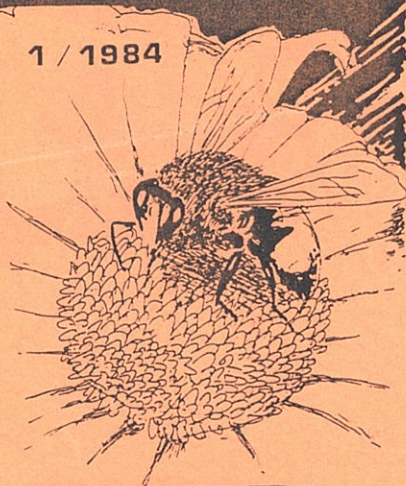
IISALMEN LUONTOUUTISET
1/1984

Toimituskunta:
Jaakko Laasanen, toimitussihteeri
Eero Antikainen
Kai Jäderholm

Kansikuva ja piirrokset
Esko Rähä

**IISALMEN
LUONTOUUTISET**

1 / 1984

**Julkaisija: Iisalmen
Luonnon Ystävien
Yhdistys ry**

Heinäkuu 1984

IISALMEN LUONTOUUTISEI 1/1984

S i s ä l t ö

Toimituskunta.....	0
Sisällysluettelo.....	1
Kotomaamme asukkaat (pääkirjoitus).....	2
Mitä ILYY päätti ilmoittaa Iisalmen Kaupunginhal- litukselle ohitustiesuunnitelmasta.....	3-4
Tulokaskasveja Iisalmessa.....	5-6
Nälkävuosien puu sembramänty Iisalmen maisemissa.	6-7
Eräs lehdenleikkaajamehiläinen löytyi Iisalmesta.	8-9
Mustatiira ilmestyi Ylä-Savon maisemiin.....	10-11
Viitakerkuttunen pesii Sukevalla.....	11
Liito-orava pteromys volans.....	12-13
Lintujen kevätmuuttohavainnointi vuosina 1977 - 1984.....	14-15
Pohjois-Savon Lintumiehet 10-vuotias.....	16
Arvokas mustapästäiskokoelma ILYY:lle.....	16
Vilho Veikko Kiuru in memorian.....	17
Sammal- ja jäkälätutkija Kalle Huuskonen.....	17-18
Kunniapuheenjohtajan ajatuksia ympäritönsuoje- lusta.....	19-21
Lintulehtiä jokaiselle.....	22
Lintu- ja kasvituntemuskurssit alkavat.....	23
Iisalmen Luonnon Ystävien Yhdistys ry:n hallituk- sen jäsenet.....	24
Jaostojen kokoonkutsujat.....	25

KOTOMAAMME ASUKKAAT

Kaikkihan toki tietävät, että Suomessa on 4,7 miljoonaa asukasta.

Mutta emme ole yksin.

Kanssamme asuttaa tätä karua, mutta kaunista maata satoja miljoonia yksilöitä, joiden soluissa elämä sykkii monissa muodoissaan. Yksin pajulintuja, peippoja, metsäkivisiä ja västäräkkejä on yhteensä yli 30 miljoonaa paria kesäisin naapureinamme. Metsissä kävelee, juoksee, matelee, kiipeille ja ryömiä yli 300 selkärangkaislajia, joiden väestölaskennasta ei ole kovin tarkkoja tietoja. Vesissämme vilisee noin 70 kalalajia. Niveljalkaisia (hyönteisiä) pörräilee peräti 15000 lajia. Niiden yksilömääriä ei kukaan tiedä. Luonnollisesti maaperäämme verhoaa laajoilla alueilla vihreä vaippa, jonka kudelmasta löytyy 1200 putkilokasvia, yli 1000 jäkälä-, 2000 levä- ja 800 sammallajia sekä likimain 3500 suursienilajia. Ja jos kurkistamme maan pintaa syvemmälle löydämme yhden suomalaisen metsämaan neljänmetrin alueelta miljardeittain alkueläimiä, sieniä ja bakteereita ynnä pari miljoonaa monisoluista eläintä, kuten sukkulamatoja, punkkeja, karhukaisia jne.

Kuka puhuuukaan yksinäisyydestä ?

Sen tiedämme, että monestakaan lajista emme tiedä paljoakaan. Hyvin monesta lajista levinneisyys, lukumäärä, elinympäristö, suhteet muihin lajeihin, elinkierto, ihmisten vaikutus lajiin ja päivastoin ovat hämärän peitossa. Tietoja kaivataan.

Näitä kanssa-asukkaita on hyödyllistä ihan omaksi ilokseenkin seurata, oppia tuntemaan niitä ja suhtautumaan niihin elämän arvoja ja luonnon moninaisuutta kunniottaen.

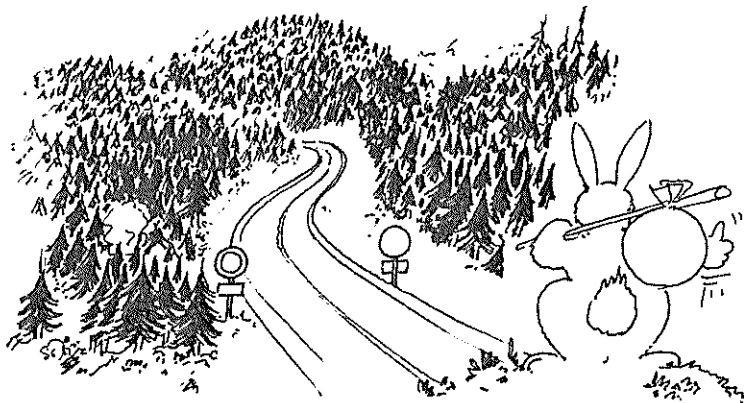
On jälleen kotomaamme luontoasukkaiden tarkkailun, tutkimisen kuin myös suojelun aika, nyt kun asukkaat aktivoituvat liikkumaan, hyörimään, kasvamaan, lisääntymään, kasvamaan, lisääntymään, äänteleään - Pohjolan riemun aikana - kesänä.

Siispä antoisaa Luonnon Ystävyyttä kotomaamme asukkaiden parissa !

Eero Antikainen

MITÄ ILYY PÄÄTTI ILMOITTA A IISALMEN KAUPUNGINHALLI-
TUKSELLE OHITUSTIESUUNNITELMASTA

Iisalmen Luonnon Ystävien Yhdistys ry on käsitellytään 10.4.1984 ympäristöjaostossaan ja hallituksessaan Iisalmen ohitustien linjauksen vaihtoehtoja (Suomalainen Insinööritoimisto Oy 1984: VE-16, VE-17 ja VE-24) kannalle ja haluaa vapaaehtoisena lausuntonaan esittää asiasta seuraavaa:

1. Itäinen vaihtoehto VE-24 rikkoisi topografialtaan, kasvillisuudeltaan ja maisemallisilta piirteiltään arvokkaan Paloisvuoren-Noudonlahden virkistys- ja urheilualueen luonnonvaraisine rantoineen. Aluetta on jo perinteisesti käytetty luonnossa samoilemiseen, marjastukseen, sienestykseen, kuntoiluun ja luonnon seuraamiseen.
2. Itäinen vaihtoehto pirstoisi myös maisemaltaan ja puustoltaan kauniin Kilpivirran sekä Palosjärven ja Kilpijärven välisen kannaskapeikon.
3. Itäisessä vaihtoehdossa erityisesti vilkkaan kesälīikenteen aikana melu kantautuisi (Paloisvuoresta kaikkuvana) pitkälle Kilpisaaren ja Sourunsaaren suuntaan.
4. Lāntinen vaihtoehto VE-17 tarjoonee mahdollisuuden Paloisvuoren kohdalla maastoleikkauksiin ja siitā saatavin maansiirroin āānivallien rakentamiseen. Lippuniemen puolelle kuin myōs Palosjārven pengertāmiseen. Lisāksi viherluiskin ja istutuksin tie olisi hyvin maisemoitavissa ja meluhaitat torjuttavissa alueella, jossa jo entuudestaan on tiestōā.

5. Läntiset vaihtoehdot palvelisivat tehokkaimmin ja kustannuksiltaan edullisimmin kaupungin sisäistä liikennettä.
6. Läntisessä VE-17 linjauksessa Marjakorven (Ahmon) pientaloalue saisi lisäkokoa.
7. Itäinen vaihtoehdo edellyttää noin 1,5 kilometriä pitkän yhdystien tekemistä nykyiseltä Paloisvuorentieltä ohiajotielle.
8. Kevyen liikenteen yhteydet Kilpivirran yli ovat läntisessä vaihtoehdossa merkittävästi lyhyemmät.

Esittelemättä monia muita läntisiä vaihtoehdoja puoltavia näkökohtia ILYY haluaa huomauttaa vielä kerran, että Paloisvuori muodostaa Iisalmissa edustavan aluekokonaisuuden, joka kalliomäkiin, suhteellisen laajoine metsäalueineen ja rauhallisine Kilpijärven rantoineen kuuluu pirstomattomana koko kaupungille ja jopa maakunnalle. Siksi nimenomaan julkituomillemme perusteille 1 ja 2 pitäisi panna paljon painoarvoa ratkaisua tehtäessä. Yllä esitettyihin näkökohtiin viitaten ILYY paikkakuntansa luonnon ja ihmisen elinympäristön vaalimista edistävänä järjestönä esittää kunnioittaen, että Iisalmen kaupunginhallitus esittäisi edelleen valtuustolle läntisen (VE-17) vaihtoehdon puoltamista teknisen lautakunnan päätöksen mukaisesti.

Iisalmen Luonnon Ystävien Yhdistys ry

TULOKASKASVEJA IISALMESSA

Claytonia sibirica, Siperian kleitonia tai idän kleitonia, nimikään ei ole vakiintunut vielä suomenkieleen, on eräs uusimmista tulokaskasveista. Kasvin tieteellinenkin nimi on muuttunut. Sen aikaisempi nimi oli *Montia sibirica*, jolla nimellä se kulkee vielä aivan äsken ilmestyneessä suuressa englanninkielisessä kasviossa *Flora europaea*.

Siperian kleitonia on ilmestynyt tohtori A.J.Huuskosen Leppirannan puutarhaan rikkaruuhona. Se on alunperin tullut ilmeisesti Elimäeltä tilattujen varjojrtin (*Pachysandra terminalis*) taimien mukana, jolla tavoin monien eteläisten lajien on todettu kulkeutuvan tänne pohjoiseen. Siperian kleitonia on viihtynyt erinomaisesti Leppirannassa, ja se on pystynyt leviämäänkin. Lajimäärityksen vahvisti aikoinaan prof. Heikki Roivainen.

Siperian kleitonia muistuttaa kukinnoltaan tähtimöitä. Sen kukat ovat vaalean punaisia. Lehdet ovat möyheitä. Kasvi on yksivuotinen.

Siperian kleitonia on kotoisin Itä-Siperista ja Pohjois-Amerikasta, mutta on nykyisin kotiutunut jo Keski-Eurooppaan. Suomessa sitä on tietojeni mukaan tavattu vain eteläisimmässä osassa.

Adoxa moschatellina, Iesmayritti, on Etelä-Suomen laji, jota yllättäen kyllä tavataan Etelä-Lapissa. Iisalmissa sitä tavattiin aluksi tohtori A.J.Huuskosen Leppirannassa, josta se on levinnyt edelleen sieltä siirrettyjen kasvin mukana useaan muuhunkin pihapiiriin Iisalmissa. Osittain sitä on siirretty myös tarkoituksella, se kun on mielenkiintoinen varhaiskevään kasvi muuten harvalukuisia lajeja käsittävässä Ylä-Savon keväässä. Sen vaaleankeltaiset kukat ovat kylläkin aika vähäpätöiset.

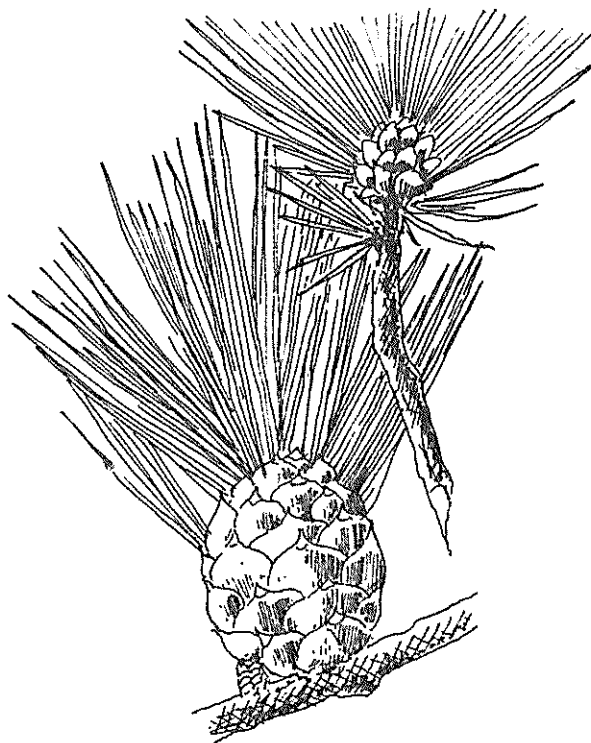
Alunperin kanta on tullut muiden kasvitaimien mukana Laatokan-Karjalasta Pielavedelle ja sieltä edelleen Iisalmen Leppirantaan. Kasvi viihtyy hyvin ja leviää. Varhaisena kevätkasvina siitä ei kuitenkaan tule mitään kiusallista rikkaruohoa, ja on tässä suhteessa samanlainen kuin käenrieska.

Viljo Åberg

NÄLKÄVUOSIEN PUU SEMBRAMÄNTY IISALMEN MAISEMISSA

Iisalmelaisille on sembramänty tuttu koristepuu kaupungin puistoissa ja pihapuina. Se on tuuheampi kuin oma mäntymme, ja kun se kasvaessaan säilyttää myös alimmat oksansa, muodostuu siitä tosiaan kaunismuotoinen puistopuu.

Oikeastaan sembramäntyä on kaksi eri lajia: alppi-sembra (*Pinus cembra*) ja siperian sembra (*Pinus sibirica*). Ne muistuttavat kyllä hyvin paljon toisiaan,

ja niitä on pidetty aikaisemmin vain saman lajin eri rotuina tai alalajeina. Nykyisin niitä yleensä pidetään eri lajeina, niin paljon niissä on kuitenkin kasvitieteellisiä eroavuuksia.

Parhaiten ne erottaa kävyistä. Siperian sembran kävyt ovat isompia ja pitkänomaisia. Neulaset, joita kummallakin lajilla on aina 5 yhdessä kimpussa, ovat siperian sembralla myös pitempiä.

Puiden nimistä käy selville niiden luonnonvaraiset kasvupaikat. Alppisembra kasvaa alpeilla ja myös Karpahteilla 1500 - 2500 m. korkeudessa. Siperian sembra kasvaa havumetsävyöhykkeellä Siperiassa, jatkuen kasvualue myös Euroopan puolelle Petshora joelle saakka.

Suomessa kasvatetaan istutettuna kumpaakin sembralajia, kuitenkin alppisembraa hyvin vähän. Kaikki iisalmelaiset sembrat ovat tiettävästi siperiansembraa. Niitä on vanhastaan kasvanut Iisalmen vanhan pappilan puistossa ja aseman puistossa ja nykyisin monessa muussakin paikassa.

Siperian sembran siemenet ovat isoja, yli sentin läpimittaisia ja ilman minkäänlaisia siivekkeitä. Kävyt putoavat myös puusta kokonaisina ja aukeamattomina maahan, ja siemenet itävät vasta kävyn lahottua. Siemenet ovat myös hyvin ravintorikkaita, ja erikoisesti oravien ja ilmeisesti myös käpytikän herkkua. Oravat piilottavat käpyjä talvivarastoihinsa ja usein sitten unohtavatkin varastonsa. Samoin tikat pudottelevat siemeniä maahan, ja tällä tavoin levittävät sembraa. Siemenet kelpaavat myös ihmisravinnoksi, ja sellaiseen niitä on käytetty Siperiassa, ja siinä mielessä niitä on aikoinaan istutettu myös Venäjän länsiosiin. Suomeen levitettiin Siperian sembraa erikoisesti viimeisten suurien nälkävuosien 1866 - 67 jälkeen juuri siinä tarkoituksessa, että niistä saataisiin nälkävuosina ihmisravintoa. Tällaisia nälkävuosia ei enää ole tullut, mutta kyllä Iisalmen pikkupojat tunsivat syötäväksi kelpaavat männyn pähkinät vielä sotien jälkeen ja kiipeilivät asemapuiston sembroissa niitä etsimässä.

Viljo Åberg

LUONTOILTA YLEISÖLLE KAUPINMÄKEEN

ILYY:n luontoilta Kaupinmäen tilalla toimitusjohtaja Matti Heikkisen luona järjestetään kuluvaan kesään eikkuun aikana. Ohjelmasta ja tarkemmasta ajankohdasta ilmoitetaan myöhemmin.

Eero Antikainen & Matti Tallgren

ERÄS LEHDENLEIKKAAJAMEHILÄINEN LÖYTYI IISALMESTA

Lehdenleikkaajamehiläisiin kuuluva verhoilijamehiläinen Megachile ligniseca on löydetty vuosien 1981 - 1983 aikana kolmesta paikasta Iisalmesta.

Lehtori Inkeri Hirvonen löysi Hakakatu 10 F sijaitsevasta rivitaloasunnostaan kesäkuussa 1981 verhoilijamehiläisen kennokääröjä. Kääröt olivat halkaisijaltaan n. 1 cm ja pituudeltaan keskimäärin 1,5 - 2 cm, ja ne sijaitsivat ulkoikkunan sisäpuolella ruutujen välissä ikkunakarmin uurteessa. Kennoja oli peräti 20 - 30 cm:n matkalla. Kääröt oli valmistettu taidokkaasti jonkun ruusukasvin lehdyköistä leikkaamalla.

Kääröjä löytyi samasta ikkunasta syyskuussa 1982, mutta myös naapuriasunnon, Hakakatu 5, eräästä ikkunasta. Kesällä 1983 ei verhoilijamehiläisen valmistamia säännöllisiä lieriöitä enää täällä tavattu, vaan sen sijaan Taipaleen kylässä eräässä omakotitalossa ilmoitus 15.4.1984).

Hirvosen tallentamien kääröjen perusteella dosentti Antti Jansson Helsingin yliopiston Eläinmuseon hyönteisosastolta suoritti lajimäärityksen ja liitti kennostolokerot, ensimmäisinä Kuopion pohjoispuolelta olevina näytteinä, museon kokoelmiin.

Kirjoittajat saivat myös kääröjä ja laittoivat niitä reijällisillä kansilla varustettuihin lasipurkkeihin. Joulunaattona 1982 eräästä purkista kuului rapinaa, joka johtui mehiläisen kuoriutumisesta. Hunajalla ja sokerinesteellä ruokittuna kaksi mehiläistä eli toista viikkoa. Inkeri Hirvosen piironginlaatikossa tapahtui syystalvella 1982 vastaavaa.

Verhoilijamehiläisiä tavataan runsaasti etenkin tropiikissa (Kontuniemi 1966, Sranek 1969). Suomesta tunnetaan kaikkiaan 15 lajia, joista useimmat ovat yleisimpiä maamme

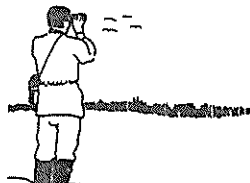
eteläosissa (Jansson op.c., Silferberg 1968). Mesipistiäisiin Apoidea kuuluvia verhoilijamehiläisiä kutsutaan myös lehdenleikkaajamehiläisiksi. sillä ne leikkaavat lehdistä, yleisimmin ruusukasveista. soikeita kappaleita, kietovat ne rullalle lieriömäisiksi pesäkammiksi kullekin toukalle, täyttävät kennot medellä ja siitepölyllä ja kiinnittävät kennon päätykappaleet paikoilleen (Helminen ja muut 1977, vrt. Nuorteva 1957 ja Silferberg 1968). Pesäkäytäväkseen verhoilijamehiläiset valitsevat usein maassa tai lahoissa puissa olevia kapeita onkaloitte. Kaikki maassamme tavatut lajit elävät yksinäisinä yhteiskuntia muodostamatta, jolloin koko "pesä" on yhden yksilön aikaansaannosta (Jansson op.c.).

Ilmeisesti Iisalmen Makkaralahden ja Taipaleen kylän rauhaisa luonnonympäristö ja ikkunoiden tarjoamien lokeroiden sopivuus ovat houkutelleet M. ligniseca -lajia, joka on Keski- ja Pohjois-Suomessa harvinainen, lisääntymään poikkeuksellisesti ihmisasunnossa. Iisalmen verhoilijamehiläisistä on kirjoitettu tiedonanto valtakunnalliseen Luonnon Tutkijaan.

Kirjallisuutta

Helminen, M., Mäkinen, A., Neuvonen, V.M. & O. Stenman 1977: Suomen Luonnon Tietosanakirja. - Helsinki.
Kontuniemi, T. 1966: Suuri hyönteiskirja. - Keuruu.
Nuorteva, P. 1957: Suuri Eläinkuvasto. - Porvoo.
Silferberg, H. 1968: Niittyjemme eläimiä värikuvina. - Porvoo.
Stanek, V.J. 1969: Maapallon hyönteiskuvasto. - Praha - Helsinki.

OPI TUNTEMAAN LINNUT

TULE LINTU- KURSSILLE -84

Lisätietoja puh. 922-24 040

LINTUTIETEELLISTEN
YHDISTYSTEN LIITTO ry.
PI 617, 20101 TURKU 10

NYT TUTKITAAN JOUTSENTA

JOUTSEN-
TUTKIMUS
1984

Ilmoita havaintosi!

LINTUTIETEELLISTEN
YHDISTYSTEN LIITTO ry.
PI 617, 20101 TURKU 10

MUSTATIIRA ILMESTYI YLÄ-SAVON MAISEMIIN

Mustatiira (*Chlidonias niger*) on ilmestynyt Kiuruveden Luupuujärvelle. Kiuruvedellä tehtyjen havaintojen mukaan Järvellä liikkuisi jopa kahdeksan yksilöä mustatiirvoja.

On todennäköistä, että ne myös pesisivät täällä.

Mustatiira on erittäin harvinainen laji maassamme.

Iisalmessa mustatiira (yksi yksilö) oli allekirjoittaneen havainnoimana kesällä 1978 Keskimmäisen heinäjärvellä naurulokkiyhdyksunnan mukana ohikulkumatkalla.

Suuren lintukirjan mukaan, jonka ovat toimittaneet dosentti Gunnar Svärdson ja oetteja Sigfrid Durango Ruotsista ja teoksen Suomen oloihiin ovat soveltaneet Olavi Hilden ja Pentti Linkola, sanotaan mustatiiraste seuraavaa:

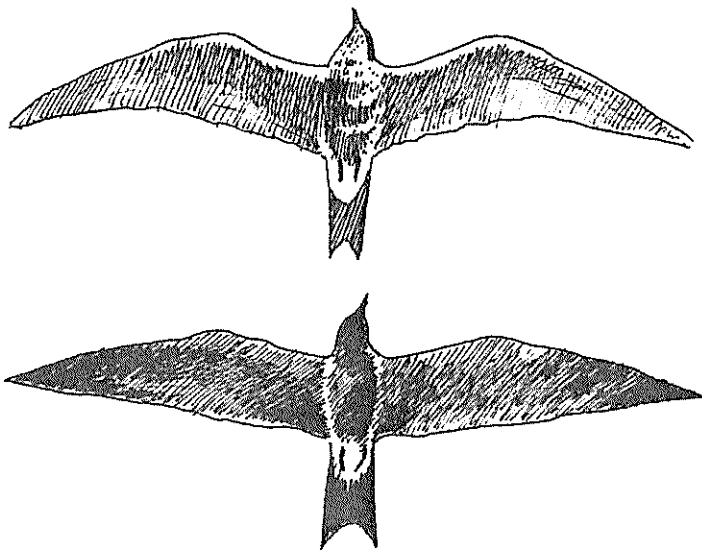
Mustatiira on tavattu nykyisellä alueellamme lähes kolmekymmentä kertaa, ja havaintopaikat ovat Kuopio, Oulu, Vaasa ja Jyväskylän lähistöä lukuun ottamatta maamme eteläisimmissä osissa, enimmäkseen rannikolla. Luovutettuun Karjalaan kuuluvalla Äyräpäänjärvellä laji todettiin pesivän 1926 ja nähtiin monena vuonna. Lajin nimi on sattuva, sillä linnun pää ja koko alapuoli lukuun ottamatta kirkkaan valkeaa alaperää ovat noenmüstat. Musta väri muuttuu selkäpuolella erivähteisen liuskeenharmaaksi ja hopeanharmaaksi. Nokka ja koivet ovat mustat. Nuoret linnut ja syyspukuiset aikuiset ovat valkeita, mutta niiden siivet ja pyrstö ovat hopeanharmaat ja päälään takaosa musta, ja rinnan sivuilla on tumma laikku. Kesäpukuista mustatiiraa ei voi sekoittaa mihinkään muuhun lajiin, mutta syyskesällä lintua saattaa sen vaaleuden tähden erehtyä luulemaan nuoreksi kala- ja lapintiiraksi, jotka kuitenkin ovat selvästi isompia ja lentävät raskaammin.

Mustatiira on tavallisia sukulaisiaan pienempi ja sirompi. Keveästi, ikään kuin hyppien se lentelee lakkaamatta ristiin rastiin rantaruohostojen yllä ja pyydystää nopeilla käännöksillä lentäviä hyönteisiä. Vähän väliä se pudottaautuu pehmeässä kaareissa alapäin siepatakseen hyönteisen vedenkalvosta miltei koskematta sitä. Ääni on lyhyt kit, kit tai naukuva kjiä. kjiä.

Mustatiira asustaa matalissa, reheväkasvuisissa järvisissä, yleensä yhdyskunnittain. Pesä, joka on pieni kasa korsia ja kasvinosia, on rakennettu tavallisesti hetteikölle tai kelluvien vesikasvikasautumien varaan. Oliivinruskeita tummatäpläisiä munia on yleensä 3. Molempien emojen huolena oleva hautominen kestää 14 - 17 päivää, ja poikaset varttuvat lentokykyisiksi kolmessa viikossa.

Mustatiiran ravintona ovat pääasiallisesti vesihyönteiset ja niiden toukat, vähässä määrin pikkukalat.

Talvehtimäsalueet sijaitsevat trooppillisessa Afrikassa. Meillä laji on tavattu kesäkuukausina toukuusta syyskuun alkuun.

Mustatiira (elokuussa)
Mustatiira (kevällä)

Tätä kirjoittaessa on ILYY:n lintujaoston retkikunta lähtemässä tutkimaan Luupujärvelle tätä "mustatiira-ilmiötä."

Jaakko Laasanen

VIITAKERTTUNEN PESII SUKEVALLA

viime vuosina on Iisalmessa ja eri puolilla Ylä-Saavoja tullut havaintoja viitakerttusen (*Acoccephalus dumetorum*) esiintymisestä.

Viitakerttunen on esiintynyt useimmin kaakkois-Suomessa, mutta kanta lienee lisääntymässä ja leviämässä myös pohjoisempaan.

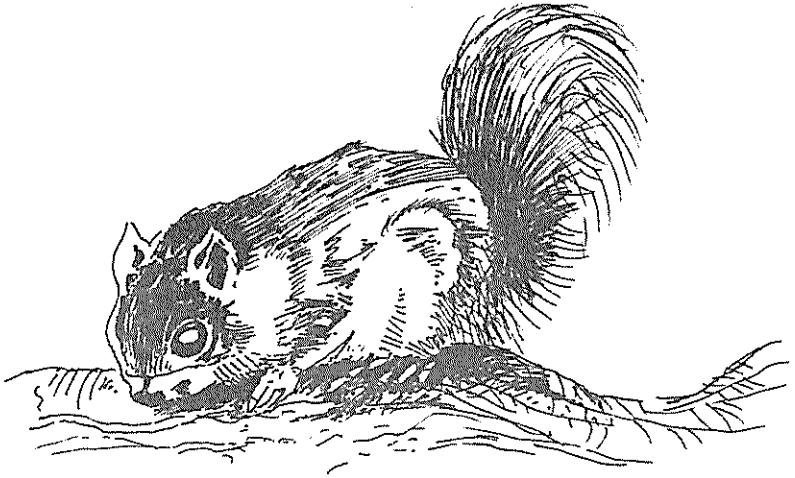
Tänä kesänä laji on tavattu pesivänä Sukevan Saukko-suolla. Aikaisempia pesimishavaintoja näillä seuduilla ei liene tavattu.

Pesän löytäjä on ylioppilas Veli-Matti Sorveri.

Rengastuksen on suorittanut filtri Eero Antikainen.

LIITO-ORAVA PIEPOMYS VOLANS

Vanhan kansan siipioravaan törmää Ylä-Savossa nykyisin erittäin harvoin. Viime vuosikymmeninä tämä ennen tyyppillinen metsäluontomme eläin on harvinaistunut ja lukeutuu nykyään jo uhanalaisiin lajeihin. Eräänä tärkeänä syynä harvenemiseen on metsänhoito, sillä liito-orava pesii lehtipuu valtaisissa metsissä ja kolopuiden puutteessa se kaikkooa seudulta. Liito-orava pesii kuitenkin mieluusti myös linnunpöntöissä, joten lisäämällä pönttöjä voidaan tämän kokonaan rauhoitetun lajin pesimämahdollisuuksia parantaa.

Liito-orava on ns. sinerialainen laji, jota ei esiinny enää maamme länsipuolella. Maassamme sitä tavataan laikkuttain Etelä- ja Keski-Suomessa Oulun korkeudelle saakka, minkä lisäksi Metsä-Lapissa on tehty muutamia havaintoja.

Kuten nimi jo sanoo pystyy liito-orava levittämällä raajojen väliset ihopoiмут liitämään kymmeniä metrejä puusta puuhun. Se ei kuitenkaan räpyttele "siipiään" lintujen tapaan, joten ilmalento suuntautuu aina loistavasti alaspäin. Liitopoiimuista huolimatta pystyy se varsin hyvin liikkumaan maassa ja kiipeämään ketterästi. Hopeanharmaasta läpi vuoden pysyvästä turkista pistävät esiin kokoon nähden erittäin suuret silmät, mikä osoittaa lajin sopeutuneen hyvin yöelämään. Levalliseen oravaan verrattuna on liito-orava kooltaan hieman pienempi.

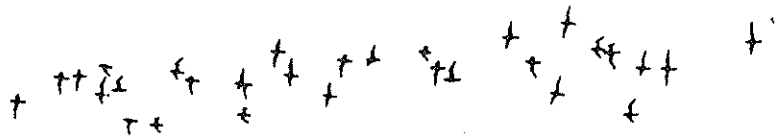
Ravinnokseen liito-orava käyttää pääasiassa lehtipuiden lehtiä, norkkoja ja silmuja. Ruokailualue on yleensä

vain 20-30 metrin etäisyydellä asuinkolosta. Niinpä lehtimetsien vähentäminen kaventaa jatkuvasti lajin elinmahdollisuuksia. Liito-orava kerää talveksi suuria lepän norkko varastoja, mitkä ovat miltei yksinomaisten talviravintona. Jos talviravastot ehtyvät joutuu liito-orava lähtemään ravinnon etsintään talvellakin, jolloin lumeen syntyy erikoiset jäljet: edessä pienet jäljet levällään ja vain heikosti lunta painaen, mutta niiden takana on lähekkäin kaksi isoa ja syvälle uponnutta jälkeä. Jälkikuvio on siis päinvastainen kuin tavallisella oravalla.

Emo synnyttää keväällä 1-3 poikasta, joiden seurassa se voi elellä syksyyn saakka. Toinen pesye on myös mahdollinen heinäkuussa. Pesyeiden koko on pienentynyt viimeaikoina ilmeisesti elinmahdollisuuksien heikkenemisen myötä. Poikaset kehittyvät nopeasti ja jo parin viikon ikäisinä turkki on aikuista muistuttava. Noin kuukauden ikäisinä poikaset tekevät jo tutkimusmatkoja pesän ympäristöön. Liito-orava on ainutlaatuinen nisäkkäistämme edustaja ja lisäksi täysin harmiton, joten se ansaitsee kaiken suojelun. Koska Ylä-Savon liito-orava kanta on puutteellisesti tunnettu otan mielelläni tietoja vastaan sen esiintymisestä myös aikaisemmilta vuosilta.

Kai Jäderholm
Pihlajakatu 4 B 10
74130 IISALMI 3
pun. 26363

Jaakko & Sampo-Jaakko Laasanen

LINTUJEN KEVÄTUUUTTOHAVAINNOINTI VUOSINA 1977 - 1984

Olemme seuranneet muuttolintujen paluuta Iisalmeen tilaston valossa vuosina 1977 - 1984. Havainnointi on tapahtunut lähinnä Iisalmen taajama-alueen lähiympäristössä. Eräs painopistealue on ollut Keskimäisen järvi-alue, linnustostakin tunnettu ja suosittu paikallisten lintuharrastajien kohde. Havaintolistallamme on tähän päivään saakka kaikkiaan 73 lajia.

Tästä fenologisesta tilastosta olemme poimineet seuraavaan tilastoon lähinnä tunnettuja "jokamiehen" lajeja, jotka toistuvat suunnilleen joka vuosi.

Vuonna 1978 havaintojen teko on jäänyt vähäiseksi havainnoitsijain matkojen takia. Emme ole olleet parhaana muuttoaikana paikkakunnalla. Vuosi 1980 on kokonaan havainnoimatta edellisestä syystä.

Lajit vuosittain saapumisaikoineen

laji	77	78	79	81	82	83	84
Räkättirastas	28.4	-	28.4	-	8.5	19.4	20.4
Punakylki "	28.4	-	28.4	8.5	1.5	19.4	20.4
Laulurastas	27.4	-	-	8.5	2.5	23.4	20.4
Västäräkki	24.4	-	30.4	20.4	29.4	22.4	23.4
Keltävästäräkki	-	-	12.5	8.5	9.5	3.5	5.5
Kottarainen	9.4	2.4	22.4	10.4	9.4	5.4	13.4
Punarinta	24.4	-	-	26.4	-	23.4	23.4
Peippo	23.4	14.4	17.4	10.4	9.4	7.4	11.4
Pajusirkku	-	-	22.4	12.4	25.4	23.4	14.4
Pulmunen	-	-	-	5.4	10.4	3.4	4.4
Niittykirvinen	28.4	-	-	10.5	-	23.4	15.4
Kiuru	24.4	21.4	-	17.4	17.4	17.4	16.4
Sepelkyyhky	-	-	-	17.4	2.5	23.4	13.4
Töyhtöhyppä	5.4	-	22.4	12.4	7.4	4.4	11.4
Taivaanvuohi	-	-	6.5	9.5	2.5	23.4	1.5
Kuovi	25.4	-	23.4	26.4	24.4	17.4	15.4
Liro	-	-	10.5	9.5	8.5	3.5	2.5
Valkoviklo	-	-	13.5	9.5	8.5	7.5	5.5
Suokukko	-	-	-	9.5	8.5	7.5	5.5
Naurulokki	23.4	22.4	23.4	19.4	23.4	17.4	14.4
Silkkiuikku	-	-	12.5	-	8.5	23.4	5.5
Heinäisorsa	-	-	23.4	1.4	18.4	12.4	14.4
Iavi	-	-	-	10.4	25.4	14.4	5.5
Haapana	-	-	6.5	-	2.5	19.4	20.4
Jouhisorsa	-	-	28.4	10.4	25.4	19.4	23.4
Punasotka	-	-	6.5	9.5	25.4	24.4	1.5
Tukkasotka	-	-	6.5	9.5	-	19.4	14.4
Järripeippo	-	-	24.4	9.5	-	23.4	13.4

Yhteensä 28 lajia

Tilastoon ympyrällä (○) on merkitty minä vuonna laji on tullut aikaisemmin. Neliöllä (□) merkitty laji on kyseisenä vuonna tullut myöhäisemmin.

Muuttotaulukko

77	78	79	81
□ 3	○ -	○ -	○ 0
□ 11	○ 0	□ 9	○ 4
82	83	84	
□ 4	○ 0	□ 1	○ 12
		□ 1	○ 12

Tilasto osoittaa, että muuttolintujen aikaisin ja otollisin paluumuuttovuosi on ollut niukasti vuosi 1983, 12 ympyrällä. Lähes yhtä otollinen on ollut vuosi 1984 eli kuluva vuosi, jolloin ympyröitä on kertynyt 11.

Myöhäisin paluumuutto on ollut selvästi vuosi 1979, jolloin neliöitä kertyy kaikkiaan 8 kpl. Vuodet 1977 -1978 eivät anna mitenkään täyttää kuvaa, koska havaintomerkinnot ovat puutteelliset.

PUOLALAINEN LUONNONTUTKIJA IISALMEEN

Iisalmen Seudun Suomi-Puola yhdistys ry:n ja Iisalmen Luonnon Ystävien Yhdistys ry:n vieraaksi saapuu lähitulevaisuudessa vuoden 1985 puolella puolalainen luonnontieteilijä dosentti Zbigniew Glowacinski Krakovan yliopistosta. Hänen erikoisalana on mm. ornitologia. Hän tulee esitelmöimään yleisölle ko. erityisaloistaan. Tarkemmat tiedot tilaisuuksien ajankohdista ilmoitetaan myöhemmin.

SIENINÄYTTELY

Syksyllä ILYY:n tiloissa Apteekinmäen väestönsuojassa Sieniasiaan erikois-asiantuntijana tulee olemaan Kuopion luonnontieteellisen museon amanuenssi lisensiaatti Heli Heikkilä. Tarkempi ajankohta ilmoitetaan myöhemmin.

POHJOIS-SAVON LINTUMIEHET 10-VUOTIAS

Maakuntamme lintuharrastuksen ja -tutkimuksen erikoisseura Pohjois-Savon Lintumiehet (PSLM) täyttää tänä vuonna 10 vuotta. Yhdistys on toiminut aktiivisesti Suomen Lintutieteellisten Yhdistysten Liiton jäsenjärjestönä ja sillä oli vuoden 1983 lopussa 159 jäsentä, josta Ylä-Savon kunnista parikymmentä. PSLM toimittaa Siivessä -lehteä, joka on saanut hyvän vastaanoton lintuharrastajien piirissä. Siinä julkaistaan monimuotoisesti lintuhavaintoja, tutkimuksia ja toimii jäsenistönsä yhdyksi-teenä.

Iisalmen Luonnon Ystävien Yhdistys haluaa onnitella PSLM:iä tähänastisten saavutusten johdosta ja toivottaa jatkuvaa intoa ja menestystä ornitologian kiehtovalla saralla!

Eero Antikainen

ARVOKAS MUSTAPÄÄSTÄISKOKOELMA ILYY:LLE

Iisalmen Luonnon Ystävien yhdistys on saanut deponointina kokoelmiinsa erittäin arvokkaan, maailmassa ainutlaatuisen, FT Uolevi Skareńin mustapästäiskallokokoelman. Mainittakonn, että tri Skareń on väitellyt mustapästäisen muuntelusta, karvanvaihdosta ja lisääntymisestä Suomessa.

VILHO VEIKKO KIURU
IN MEMORIAN

"Täys onni on sen
joka maataan saa
ees palvella hivenen
verran"

Näillä Reino Hirvisevän tunnetuilla sanoilla luonnehtivat lähiomaiset Vilho Kiurun elämän vaiheita. Ne kuvaavat hyvin inhimillisesti katsoen liian varhain kutsun saaneen elämän kaarta.

Vilho Kiuru syntyi Suomen Kannaksella Hiitolassa 29.1. 1919 pienviljelijä -suntion poikana. Vilkas poika pantiin kuuluisaan Käkisalmen kouluun, jota hän kävi 5 luokkaa aikoen sitten siirtyä käytännön aloille. Käkisalmissa hän jo koulupoikana tutustui Hiitolan rehevään luontoon. Oltiinhan nuorena kuolleen kasvitieteilijän Panu Mannerkorven mailla.

Vaikeat vuodet johtivat hänet maanpuolustustöihin ja sitä myöten Res.Upseerikouluun Ilmantorjuntalinjalle ja res.vänrikiksi 1941. Vilho Kiuru joutui torjuntataisteluihin maan itärajalla, viimeksi Ilomantsissa. Käytyään läpi asiaankuuluvat opinnot yhteiskunnallisuudessa Korkeakoulussa tuli hänestä Iisalmen sosiaali-johtaja. Iisalmelaisille on tunnettua se suuri pätevyys, millä hän nosti Iisalmen sosiaalitoimen ajan tasalle. Myös meille on tunnettua se alttius, millä hän osallistui Iisalmen Visan toimintaan. Kun kynä häneltä kirposi, oli Visan historia 1904 - 1984 melkein valmis.

Vilho Kiuru osallistui monella tavalla Iisalmen kulttuurierintöihin tutkien kaupunkimme menneisyyttä. Niin ollen tuntuu luonnolliselta, että kun ILYY:tä suunniteltiin, Vilho Kiuru oli sen perustajajäseniä. Yli 30 vuoden ajan V. Kiuru monella tavalla osallistui yhdistyksen toimintaan, mm. jämäkkänä yleisten kokousten puheenjohtajana. Esimerkillisen kaunis oli hänen kotipuutarhansa, missä Vilhon elämänlanka katkesi taistellessaan luonnonvoimia vastaan lippujen liehuessa Runebergin päivänä 1984. Hän oli kuollessaan juuri ja juuri täyttänyt 65 vuotta. ILYY suree Vilho V. Kiurun ennen aikaista poismenoa, mutta se on ylpeä hänestä. Olematta varsinaisesti ammattimies hän näytti esimerkkiä jälkeensijäneille, kuinka luontoharrastuksen hyväksi voi toimia, kun sen oikein oivaltaa.

A.J.Huuskonen

SAMMAL- JA JÄKÄLÄTUTKIJA
KALLE HUUSKONEN

Lääkintöneuvos A.J.Huuskonen esittelee ohessa Ylä-Savossa sammal- ja jäkälätutkimuksia tehneen Kalle Huuskosen (s. 29.6.1909 k. 19.7.1964).

Postivirkailija Kalle Huuskonen syntyi Pielavedellä keskimmäisenä seitsämästä veljeksestä, jotka jokainen ovat edistäneet kotipitäjäänsä kasvitutemusta. Heistä on kuitenkin invaliidiveli tehnyt suurimmat keräykset, jotka lajisuuruudessa ja monipuolisuudessa ylittävät jopa itsensä opettaja Olli Kyyhkysen keräykset. Lapsihalvauksen ja tapaturman johdosta Kalle Huuskonen tuli invaliidiksi 1925. Suoritettuaan yksityisesti oppikoulukurssin hän siirtyi keräilemään Pielaveden kasveja, erikoisesti sammalia, sieniä ja viime vuosina etupäässä jäkäliä. Kun tohtori Veli Räsänen tarvitsi Lichenotheca Fennicaansa puiden ja latojen pieniä jäkäliä, "nuppineulajäkäliä", kääntyi hän Kalle Huuskosen puoleen. Onneksi Pielavedellä oli vielä maalaamattomia hirsisiä latoja, joilta hän talletti suuren määrän jäkäliä. Mutta tässä työssään hän sai muutakin. *Mycocalicium savonicum*, *strongylopsis säviensis* ja *phacopsis huuskonenii* ovat tietelle uusia lajeja. Samoin hän myös totesi, että *coniocybe perpusilla* ei olekkaan harvinainen, vain yhdestä paikasta (Ob.) löydetty laji, vaan se on tavattoman yleinen laji lahoppuilla ja haapaisilla ladon seinähirsillä, eikä se sitä paitsi ole itsenäinen laji. Se on vain hyvä muunnos.

Kalle Huuskonen viimeisinä elinkausinaan keräsi professori Klingstedtin pyynnöstä runsaasti *Usnea*-näytteitä ja tällöin tuli esiin hyvin runsaasti apteekioilla olevia naavoja, joita jo on jaettu eri museoille. Valitettavasti yhteistyö professori Klingstedtin kanssa pysähtyi helmikuussa 1964 hänen kuoltuaan ja Pielaveden jäkälätutkimus samoin ainakin toistaiseksi loppui Kalle Huuskosenkin kuoltua ajankohtana, jolloin hän ajatteli eläkkeelle siirtymistään ja aikoen käydä perusteellisesti keräämään sieniä ja jäkäliä. Kymmeniin tuhansiin kohoaa Kalle Huuskosen ottamien sammal- ja jäkälänäytteiden lukumäärä ja niitä on nykyään hyvin monissa kasvitieteellisissä museoissa ympäri maapalloa. Kalle Huuskosen vaikutus ILYY:n toimintaan rajoittuu hänen laajoihin keräyksiinsä Ylä-Savossa. Vähän väliä esiintyy kasvikoelmissa Kalle Huuskosen keräämiä näytteitä. Kuinka paljon niitä olisikaan, jos hänen olisi suotu nähdä 75 v. päivänsä 29.6.1984.

A. J. H

KUNNIAPUHEENJOHTAJAN AJATUKSIA YMPÄRISTÖNSUOJELUSTA

Ympäristönsuojelu, maisemamme kauneusarvot ovat tänä päivänä tärkeimpiä puheenaiheitamme. Ympäristömme vaaliminen on myös välttämätöntä, jos tahdomme säilyttää sen jotakuinkin puhtaana ja luonnon "luonnollisena" jälkipolvillemme.

Tältä pohjalta Iisalmen Luontouutiset halusi haastatella kunniapuheenjohtajaamme lääkintöneuvos Arvi J. Huuskosta, jolla on pitkäaikainen kokemus Iisalmen luonnon kehityksestä vuosikymmenten varrella.

Esitimme teemakysymyksen A.J. Huuskoselle: Mikä on ympäristönsuojelun kehitys Iisalmessa ja mitä on sanottava Iisalmen ja Iisalmen seudun kasvillisuudesta luonnonsuojelun ja ympäristönsuojelun kannalta? Jälkimmäinen kysymys esitettiin siitä syystä, että A.J.- Huuskonen on kasvillisuuden erikoistuntija.

Kysymykseen tuli empimättä yleisvastaus: Ihminen on luonut maisemamme.

Ihmisen yleisenä pyrkimyksenä on luoda itselleen kaunis maisema. Joskus meillä on kuitenkin taipumus myös pilata ja turmella maisemaamme.

Huuskonen korostaa sitä, että Iisalmi on luonnonkaunis paikka. Lisäksi iisalmelaiset ovat kautta aikojen joko tietämättään tai harkitusti ehostaneet luonnon kauneutta.

Keskustellessamme Iisalmen maisemasta ja sen kauneudesta toi haastateltavamme esiin Iisalmen seurakunnan historian. Hän sanoo, että tässä teoksessa rovasti Korttelainen kuvailee sattuvasti millainen Iisalmi oli ennen ja nyt.

Huuskonen kehoittaa: Kirjoita tämä kuvaus viitteeksi alkuun tähän haastatteluun. Täytän pyynnön mielelläni ja näin se kuuluu:

"Suurtensalojen välillä on siellä täällä pienoisia aukeamia: ihmisasunnoita vaatimattomine viljelyksineen. Metsistä kumpuaa ilmoille lukuisia roihuavien kaskien savuja ja toisaalla vainolaisen valkeita, mutta illoin ja öisin suurien soiden kylmästä helmasta hallan huuraa. Näiden korpien niukka asujamisto raataa milloin Tapion tanhuvilla, milloin ahdin aninta hakien, milloin taas jokapäiväistä leipäänsä kyntäen ja kylväen. Suurimmassa saloauekamaassa on matala kirkko ja pappila - ainoat vaatimattomat henkisen valaistuksen jakajat" (Santeri Rissanen).

Enne oli näin Santeri Rissanen kuvaamana. Tuomas Korttelainen jatkaa mitä Iisalmi on nyt.

"Talvella pakkashuuruun pukeutunut hiljainen Iisalmi saa keväisin vihreän pukunsa.

Vesillä ja niiden varsilla on elämää. Kesämökkien saunat lämpiävät. Viitostietä hyrrää loppumaton autojono. Kiireisinkin kulkija, joka ei ehdi poikkeamaan

kaupungin nähtävyyksiin tutustumassa, voi havaita tulleen todelliseen viherkaupunkiin. Pohjolan-kadun upea koivukuja on ainutlaatuinen. Jos kulki- ja saapuu pohjoisesta päin, hän voi Ryhälänmäen rinteet lasketeltuaan havaita vihreitä niittyjä ja leppoisia rantoja, Iisalmen seutu, Soinlahden puoli, Viitaa, Hernejärvi, Nieminen, Peltosalmi, Ulmala, Poroveden ja Haapajärven rannat ja Runnin seutu on maanviljelykselle edullista savialuetta. Maatalous on ollut vuosisatoja tärkein elinkeino näillä seu- duilla"....
Kuvauksessa viitataan edelleen Pörsänmäen Pito- lanmäen, Iimäen ja Koljonvirran kauniisiin maisemiin.

Huuskonen sanoo vakavasti Iisalmen luonnon ja ympä- ristön olevan vaalimisen arvoisen.
Luettuani tuon Iisalmen historian kuvauksen maise- mamme kauneudesta, voi ymmärtää myös, mitä haasta- teltavamme tarkoittaa.

Hän jatkaa: Meidän täytyy muistaa esi-isiemme työ. He viljelivät kaskimaita. Tämän viljelyn tuloksena on tänne syntynyt luonnonkauneutta, puolliehtoja, joka on myönteinen piirre luontomme kehitymisessä, maisemamme syntymisessä.
Ympäristönsuojeluun liittyvänä meidän tulisi säi- lyttää myös arvokasta vanhaa rakennuskulttuuriamme. Vanha rakennuskulttuuri helposti häviää, ellei siihen kiinnitetä riittävästi huomiota.
Huuskonen kiinnittää suurta huomiota puistoalueiden säilyttämiseksi. Hän sanoo, että viljelyksen kehys- maa pitäisi jättää puistoalueiksi. Keskustan alueelle ei saisi lisätä rakennuksia.

On pyrittävä omavaraisuuteen

Lääkintöneuvos A.J. Huuskonen muistuttaa, että on tulossa vielä aika, jolloin pitäisi olla omavarai- nen. Tämä edellyttää luonnon säästämistä.
Teollisuusaasteet olisi estettävä. Ne tulevat ole- maan vaarana vielä Iisalmissakin. Tietenkään muual- ta päin kulkeutuneita ilman saasteita emme me yksis- tään voi estää, sillä ne kulkeutuvat tuulien mukana. ILYY tulee varmaan kiinnittämään huomiota puhtaan ilman säilyttämiseksi Iisalmen alueella.
Vesien suojeleminen osalta hän sanoo Iisalmen vesien olevan jokimaisia ja matalia, jotka ovat erikoisen haavoittu- via. Kuuluisat reittimme pitäisi pystyä varjelemaan puhtaana.
Ympäristönsuojeluun liittyvissä asioissa tarvitsisimme päätöksen tekoon ammattimiehiä ja -naisia.
Turveasioitakin Huuskonen sivusi sanoen, että ko- varat ovat ehtyviä. Turve ei tule riittämään loputto- miin. Maaperässämme on vain määrätty kerros tur- vetta, jonka alla tulee vastaan moreenisora.
Energiakysymys on siis ongelmallinen sanoo Huuskonen. Miten olisi: energiankäytön osuus maassamme? Ehkä kaa- su etelä-Suomessa, sähkö pohjoisessa.

Mitä kasvillisuudesta?

Lääkintöneuvos A.J. Huuskonen on tunnettu botanisti (kasvitieteilijä) etenkin jäkälä- ja sienitutkija. Hänen lähettämiään näytteitä Iisalimesta on kulkeutunut ympäri maailmaa aina Etelä-Amerikkaan saakka. Iisalmen kasvillisuuden hän ei sano olevan kovin rehevää. Maat ovat kalkkiköyhiä ja metsänhoito on pilannut monissa tapauksissa maisemiamme. Tähänkin asiaan tulisi nykypäivänä ympäristönsuojelun avulla kiinnittää enempi huomiota.

Mielenkiintoista kasvillisuutta ei kovin paljon Iisalmen alueella ole Huuskosen mukaan. Sentään jotakin mielenkiintoista löytyy, kuten Pörsänmäen valkokuokkoesiintymä, joka on maankuulu.

Iisalmissa ei ole tähän saakka erikseen ympäristönsuojeluasioita hoitavaa lautakuntaa kunnallisella tasolla. Aikanaan oli puistolautakunta, mutta se on lakkautettu tarpeettomana.

Nyt odotetaan vain uusia ohjeita ympäristöministeriöstä, joka on hiljattain perustettu ja mitä Iisalmissa esim. on tehtävissä näiden ohjeiden pohjalta.

A.J. Huuskonen toteaa, että Iisalmen Luonnon Ystävien Yhdistys ry on ollut mm. kaupungille neuvooantava elin ja on tarjonnut vuosien mittaan asiantuntijalausunnoilla apua ympäristönsuojelua koskevissa asioissa.

Tämän asiantuntemusta olisi voinut käyttää ehkä vieläkin tehokkaammin ko. päätösten teossa. ILYY:n pätevää asiantuntemusta lausunnonannossa on käyttänyt hyväkseen myös ympäristöhygieninen laitos, joka sijaitsee Kuopion Yliopistossa. Haastateltavamme odottaa siinä vaiheessa, kun kaupunkiin mahdollisesti perustetaan ympäristönsuojelulautakunta, että sen jäsenistö muodostuisi todella asiantuntijoista.

ILYY:n kunniapuheenjohtaja, lääkitöneuvos, fil.tri/h.c. Arvi J. Huuskonen toteaa, että luontomme puolesta, ympäristömme viihtyvyyden ja sopusoinnun säilyttämiseksi on runsaasti tehtäviä.

Luonto on kehittynyt, niinkuin haastattelumme alussakin todettiin, aikojen kuluessa.

Näin pitää ollakin, ihmisen on edelleen ponnisteltava ympäristömme hyvinvoinnin ja sen kauneusarvojen säilyttämiseksi. Me luomme ja kehitämme edelleen ympäristöämme. Toivomme saavamme säilyttää puhtaan ja kauniin luontomme Iisalmissakin ja sen ympäristössä.

Jaakko Laasanen

LINTULEHTIÄ JOKAISELLE

Suomessa ilmestyy nykyisin kaksi valtakunnallista ja 25 paikallista lintulehteä. Valtakunnallisia ovat Lintumies ja Ornis Fennica, joista edellinen on tarkoitettu harrastajille ja jälkimmäinen, lähinnä englanninkielisenä, lintujen tutkijoille.

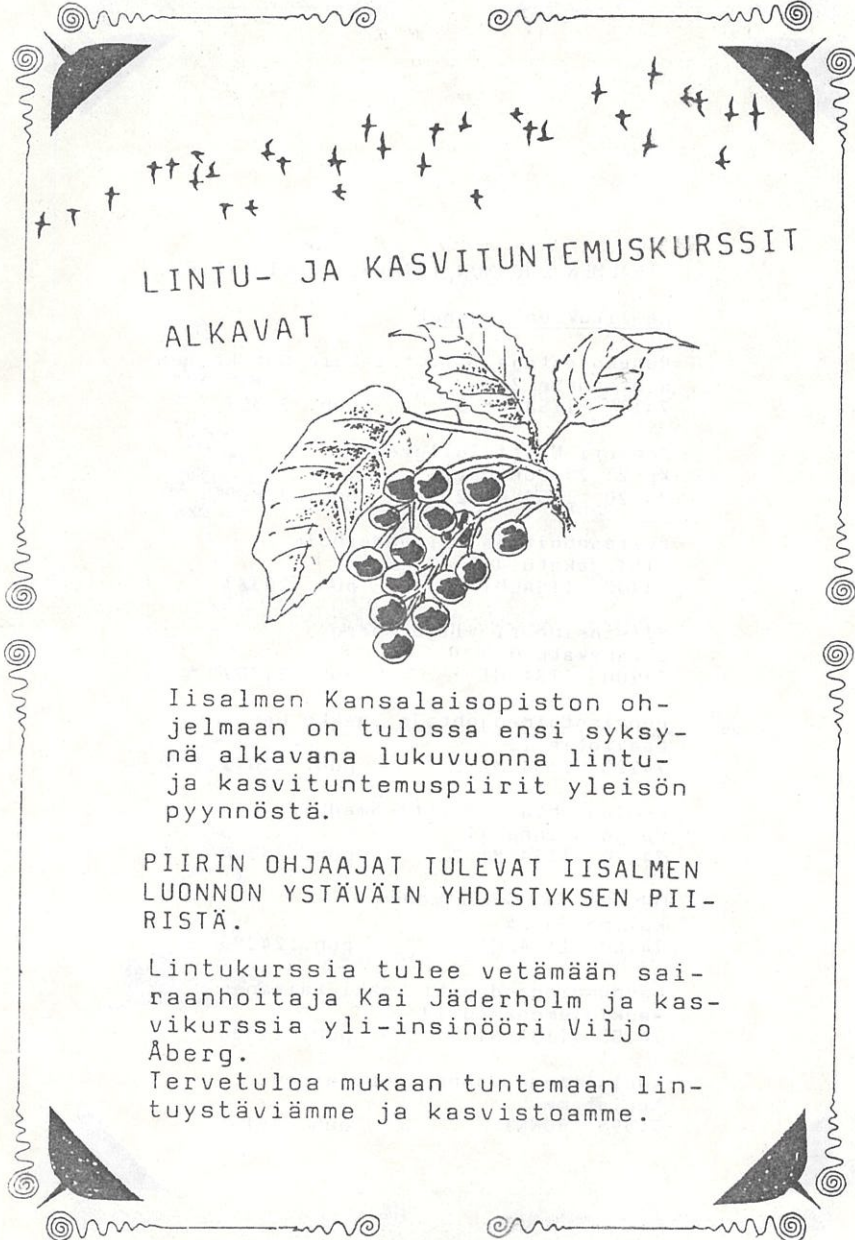
Ensimmäinen suomalainen lintulehti ilmestyi vuonna 1924 Ornis Fennica -nimisenä lehtenä. Sama lehti ilmestyy edelleen, mutta suomen kieli on vaihtunut englanninkieleksi. Ensimmäinen paikallinen lintulehti ilmestyi vuonna 1964 Suomenselällä nimellä "Suomenselän ornitologi". Lehti oli monisteasuinen.

Viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana uusia lehtiä on ilmestynyt vuosittain. Viime vuonna lehtien yhteismäärä kohosi yli 3000 sivun, joten lintulehtiin sisältyy melkoinen tietomäärä. Eri lehtien yhteislukumäärä oli 80 eli lintulehtien ilmestymistiheys oli yli yksi numero viikossa. Yleensä lintulehtien painokset ovat melko pieniä, keskimäärin 500 - 600 sivua.

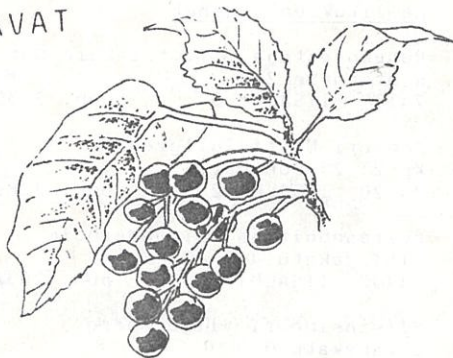
Lehtien sisältö vaihtelee paljon. Pääosan artikkeleista muodostavat kevät- ja syysmuuttokatsaukset, rengastus ja talvilinnustokatsaukset. Lisäksi lehdissä on katsauksia ajankohtaisista tapahtumista, eri lintulajeista ja lintupaikoista. Lintulehdet ovat oma kulttuurialansa, sillä tekstien lisäksi niissä on monipuolinen valokuva- ja piirroskuviutus. Lintulehtien tilaushinta vaihteli viime vuonna 10 markasta 35 markkaan.

Lintuharrastajien ykköslehti on Lintumies, joka ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Lehden tilaushinta on 50 mk ja sen voi tilata os. Suvi Raivio, Munkkiniemen puistotie 5 A 17, 00330 Helsinki.

LINTU- JA KASVITUNTEMUSKURSSIT
ALKAVAT

Iisalmen Kansalaisopiston ohjelmaan on tulossa ensi syksynä alkavana lukuvuonna lintu- ja kasvituntemuspiirit yleisön pyynnöstä.

PIIRIN OHJAAJAT TULEVAT IISALMEN LUONNON YSTÄVÄIN YHDISTYKSEN PIIRISTÄ.

Lintukurssia tulee vetämään sairaanhoitaja Kai Jäderholm ja kasvikurssia yli-insinööri Viljo Åberg.
Tervetuloa mukaan tuntemaan lintuystäviamme ja kasvistoamme.

IISALMEN LUONNON YSTÄVÄIN YHDISTYS RY

Hallituksen jäsenet

Puheenjohtaja, fil.tri Eero Antikainen
Rinteentie 28
74130 IISALMI 3 puh. 22307

lehtori Matti Tallgren
Kp 23/23 Punahovi
74120 IISALMI 2 puh. 22808

sairaanhoitaja Kai Jäderholm
Pihlajakatu 4 B 10
74130 IISALMI 3 puh. 20363

yli-insinööri Viljo Åberg
Satamakatu 3 B
74100 IISALMI puh. 21307

nuorisotoimenjohtaja Jaakko Laasanen
Laaksotie 11
74120 IISALMI 2 puh. 22691

koulunjohtaja Pertti Smedberg
Pohjoisrinne 11
74120 IISALMI 2 puh. 23344

lehtori Sirkka Immonen
Kotipolku 24
74100 IISALMI puh. 24283

kaupungeingeodeetti Erkki Väisänen
Haukiniemenkatu 19
74100 IISALMI puh. 21386

koululainen Janne Kumpulainen
Neulatammi
74595 RUNNI puh. 48165

Jaostojen kokoonkutsujat

Hyönteisjaosto/ Matti Tallgren

Kasvijaosto/ Viljo Åberg

Visäkäsjaosto/ Uolevi Skareń

Ympäristönsuojelujaosto/ Erkki Väisänen

Lintujaosto/ Jaakko Laasanen

Museojaosto/ Eero Antikainen